

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สัตว์โลกเป็นไปตามกรรมๆ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน จำแนกสัตว์ให้เกิดนะ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม กรรมดีกรรมชั่ว

แต่เรามีบุญกุศลของเราได้เกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นกรรมดี กรรมชั่วนะ ทีนี้กรรมดี กรรมดีทำให้เราประสบความสำเร็จ กรรมดีของเราทำให้เราไม่ทุกข์ยากจนเกินไป แต่คนเราเกิดมามันทำทั้งดีและชั่วมา เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา เวลามันทุกข์มันยาก สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม

ถ้าสัตว์โลกเป็นไปตามกรรมนะ คนที่จิตใจประเสริฐ จิตใจที่มีหลักมีเกณฑ์ เขาพยายามทำคุณงามความดีของเขา ทำคุณงามความดีของเขาเพราะเขาเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อกรรม กรรมคือการกระทำ ถ้าเราเชื่อกรรมของเรา กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

เราเกิดมา เกิดมาทุกข์เกิดมายากขนาดไหน ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราจะขวนขวายของเรา เราจะไม่ปล่อยชีวิตเราไปตามความเป็นโลกมันพัดไป เราไม่ปล่อยเป็นอย่างนั้นไง เราต้องฝืนกระแสน้ำ การฝืนกระแสโลกต้องมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เราทำคุณงามความดีของเรา

คุณงามความดีของเรา คุณงามความดีของเด็ก เด็กช่วยพ่อช่วยแม่ในบ้านในเรือน เราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราทำสัมมาอาชีพะ ถ้าเรามีปัญญา เราช่วยสังคม เราก็ช่วยเหลือเขา กลับบ้านกลับเรือนของเรา พระอรหันต์ของเรา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา กตัญญูกตเวทิตะ รู้จักพ่อรู้จักแม่ รู้จักผู้หลักผู้ใหญ่ นี่เราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเราไง เราไม่ปล่อยชีวิตเราเหลวไหลไปตามแต่เวรแต่กรรมแล้วก็ประชดประชันชีวิตไป

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม กรรมทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ เรายังประชดชีวิต นั่นคือกรรมอะไร ถ้าขาดสติ ไม่มีสติไม่มีปัญญา ที่เราทำๆ ไปมันกรรมอะไร กรรมสิ่งที่ทำมันยิ่งตกต่ำไปเรื่อยๆ ตกต่ำไปเรื่อยๆ คุณติ กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมหอมทวนลมไป เราทำคุณงามความดีของเรา คุณงามความดีของเรามันหอมทวนลมไปไหม เด็กคนไหนถ้ามีสติมีปัญญา เด็กคนไหนที่ขวนขวาย จะตกทุกข์ได้ยาก มีคนอยากจะเจอ जानนะ

เด็กที่มันเกร เด็กที่มันรู้ไม่เท่าทันตัวมันเอง เพราะอะไร เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันหยาบ พอมันหยาบขึ้นมา มันปิดหูปิดตาไป พอปิดหูปิดตา มันประชดชีวิตของมันนะ มันทำลายตัวมันเองๆ โดยกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจนะ นี่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก

คุณติ พ่อแม่คนไหนที่ไม่รักลูกบ้าง พ่อแม่คนไหนก็รักลูกทั้งนั้นนะ แต่มันเป็นเวรเป็นกรรมของคนใจ เราก็มีกำลังเท่านั้น เรามีกำลังของเราเท่านั้น เราขวนขวายเท่านั้น มันก็มีความรักความผูกพันทั้งนั้นนะ แต่ความผูกพันของเรา สิ่งที่เรากระทำ เราทำได้เท่านั้น ใจ

ฉะนั้น สิ่งที่เราทำได้เท่านั้นมันเป็นตามกรรม ทำไมเราไม่ไปเกิดคาบซ้อนเงินซ้อนทองออกมาล่ะ ทำไมเราไม่เกิดที่มั่งมีศรีสุขล่ะ ทำไมมันมาเกิดอย่างนี้ เห็นไหม เพราะเราทำไว้แค่นี้ กรรมมันเท่านั้น ใจ มันบาลานซ์ใจ คุณติ คนทุกข์คนจน ลูกมหาศาลเลย ไ้คนร่ำคนรวยมีลูกยากก็พยายาม เขาอยากได้ เขาอยากมี

คนเราสร้างสถานะมานะ มีทรัพย์มีสมบัติขึ้นมา แล้วสุดท้ายแล้วไม่มีใครรับผิดชอบต่อไป ไ้คนทำมา มันเหนื่อยนะ มันเหนื่อยแล้วมันอยาก แต่คนถ้ามีลูกมีหลานก็ปั้นลูกปั้นหลานขึ้นมา เพื่อให้รับมรดกตกทอดไป ถ้ารับมรดกตกทอดไป เขามีสติมีปัญญาของเขา เขาสร้างเนื้อสร้างตัวของเขา อันนั้นนะกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

แต่ของเรา เราไม่ปล่อยชีวิตเราหายไปอย่างนั้น เราจะฝืนกระแสของเราไป เราจะทำคุณงามความดีของเราไป ถ้าทำคุณงามความดีของเรา เห็นไหม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอน ปลาเป็น ปลาเป็นมันว่ายทวนน้ำไป ทวนกระแส

แต่กระแสนโลก คุณิ เวลากระแสนโลกในการตลาดเขาโฆษณาชวนเชื่อของเขา โฆษณาชวนเชื่อ
นะ สิ่งที่เขาโฆษณานั้นจะเป็นอย่างนั้นไหม คนก็เชื่อตามๆ ทั้งนั้นนะ นี่ไง กระแสใจ แล้วเราไปเชื่อเขาๆ เราไป
ตามเขาอะ เราไม่มีสติปัญญาบ้างเลยหรือ

ถ้ามีสติปัญญา คุณพระสิ ถือผ้า ๓ ผืน ฉันทอาหารวันละมือเดียว แต่ทำไมชีวิตท่านมีความสุขละ
เวลากษัตริย์ในสมัยพุทธกาลมาบวช เห็นไหม “สุขหนอๆ”

เวลาเป็นกษัตริย์ไม่สุขหรือ เป็นกษัตริย์มีความสุขเพียบพร้อมไปหมด ไม่มีความสุขใช้ไหม
เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มาอยู่โคนไม้ พออยู่โคนไม้ ท่านยังมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันบีบ
คั้นนะ มันก็ยังน้อยเนื้อต่ำใจนะ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เอาชนะตนเองให้ได้ เอาชนะ
ความคิด เอาชนะความอยากสะกดอยากสบาย อยากที่ว่าสะกดสบาย มันไม่สบายหรอก อยากสะกด
อยากสบายขนาดไหนนะมันง่าย ความมันง่ายมันทุกข์ยากทั้งนั้นนะ

คนจริงคนจังเอาชนะตนเอง พิจารณาด้วยสติด้วยปัญญา ในเมื่อร่างกายมันก็ต้องการอาหาร
เพียงเท่านี้ ไรที่เหลือๆ ส่วนเกินทั้งนั้น แล้วส่วนเกินทั้งนั้น คุณภาพชีวิตๆ เราก็เชื่อเขาไป แล้วเชื่อเขาไป
แล้วเป็นเหยื่อของเขาทั้งนั้น ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันพอใจ พอใจแล้วถ้านั่งภาวนาแล้วสัพหงกโงกวง
เขาเริ่มผ่อนอาหาร แม้แต่มือเดียวยังผ่อนอาหารนะ แล้วพอเข้าด้ายเข้าเข็ม อดอาหารเลย อดอาหารเพื่อ
อะไร เพื่อไม่ให้ธาตุ ๔ ทับขันธ ๕

คำว่า “ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ทับจิตๆ” เวลามันทับจิต ขันธ์ ๕ เวลาเราโกรธ เวลาเราหลงด้วยความ
รุนแรง นั้นนะมันครอบงำหมดเลย จิตอยู่ไหน จิตเดิมแท้ที่ส่องใสๆ มันอยู่ไหน ความคิด ความคิดมัน
กดทับ เวลามันกดทับ เวลาธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันกดทับจิต กดทับจิตแล้วมันจะเข้าด้ายเข้าเข็มนะ มัน
ไม่ปลดปล่อย ไม่ปลดปล่อยก็อดอาหารเลย อดอาหารให้ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันเบา มันเบาของมัน

เวลาคนที่อดอาหารบ่อยๆ เข้า อดนานๆ เข้า เวลาเดินไปเดินมามันเหมือนกับคนหายจากป่วย
ร่างกายมันจะเบามาก ความผูกพันมันจะไม่มี ความผูกพัน ความยึดมั่นถือมั่นที่มันจะกดทับ มันไม่กด
ทับ ถ้ามันไม่กดทับ แต่มันมีความหิวกระหายไหม มี โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติสิ่งใดที่มันขาดตก
บกพร่อง สิ่งใดที่ขาดแคลน มันก็โหยหาทั้งนั้นนะ แล้วเวลามันขาดแคลน สิ่งที่มีมันมีเกินไป มีความจำ
เป็นมากเกินไป มันกดทับ ที่มันทับๆ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านนะ ตัวปลิวเลยละ

ถ้ามีสติปัญญา “สุขหนอๆ” เวลาสุขหนอ สุขเพราะชนะใจตัวเอง สุขเพราะมีสติมีปัญญา ใคร่ครวญแล้วมันมีความจำเป็นเท่านั้น พอมีความจำเป็นเท่านั้น เราก็ให้เท่านั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ เวลาท่านตั้งกติกาดตัวเองเลย ให้เท่านี้ ให้เท่านี้คือกินเท่านี้ ๒ คำ ๓ คำ ๔ คำ แล้วแต่เราจะให้ตัวเองกินอย่างไร นี่ไง เวลาที่มีสติปัญญามันควบคุมได้ขนาดนั้นนะ

เวลาท่านพูดกับตัวเอง เวลาที่มีสติปัญญา ปัญญามันคุยกันนะ สติปัญญาคือกิเลสมันคุยกันใน หัวใจเรา “ให้เท่านี้ ไม่ให้เพิ่มมากไปกว่านี้” ไอ้กิเลสมันก็โอดโอยนะ “ต้องเท่านั้นๆ” มันต่อรองๆ

ถ้ามีสติปัญญานะ เราให้เท่านี้ แล้วมีสติจะ เท่านั้นก็คือเท่านี้ แต่ถ้าเราไม่มีสติจะ ให้เท่านี้ เวลา กิเลสมันโอดโอย ล้มเลย ตามมัน ไปเลย พอได้สติขึ้นมาก็เต็มท้องแล้ว พอล้มขึ้นมา คนที่สติปัญญามัน ยังไม่เท่าทัน เราทำบ่อยครั้งเข้าๆ เห็นใหม่

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม แต่เราจะทำคุณงามความดีของเรา เราจะไม่ปล่อยชีวิตของเรา ให้เป็นไปตามเวรตามกรรมอย่างนั้น เราจะสร้างคุณงามความดี กรรมดีๆ กรรมดีสิ่งที่เราทำคุณ งามความดี ความดีคือความดีใจ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว

คนทำคุณงามความดีแล้วความดีอะไร ความดีตามกระแสใช้ใหม่ ความดีโดยหัวหน้าที่ไม่มี ปัญญาใช้ใหม่ เชื่อตามๆ กันไปใช้ใหม่ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อตามๆ กัน ไม่ให้เชื่อด้วยเหตุด้วยผลว่า มันพอจะเป็นไปได้ คำว่า “เป็นไปได้ๆ” แต่ยังไม่เป็นความจริงใจ เวลาเป็นความจริงมันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก เป็นกลางหัวใจ ถ้าเป็นกลางหัวใจ

ถ้าเราทำไม่สมคุณ มัชฌิมาปฏิปทา ความสมคุณของจิต คุณิ ทำสมาธินะ ถ้ามันสมคุณมันก็ลง สมาธิ แต่ถ้ามันไม่มีสติปัญญาสามารถใคร่ครวญได้ มันเกิดมรรคไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมรรค ๘ มรรค ๘ มันต้องสมคุณ มรรคองค์ ๘ ถ้ามันไม่สมควรหรือไม่สมคุณของมัน มันจะมัชฌิมาปฏิปทาไม่ได้ ถ้า มัชฌิมาปฏิปทาไม่ได้มันก็เอียงกระเท่เร่ ความเอียงกระเท่เร่ทำให้สติปัญญาเราไม่รู้เท่าทันมันไง

แต่ถ้าเราปฏิบัติซ้าแล้วซ้าเล่า มันปฏิบัติซ้าแล้วทำไมเป็นแบบนี้ ทำไมมันไม่เข้าไป นี่ไง สัตว์ โลกเป็นไปตามกรรม แต่เพราะคุณงามความดีนะ กรรมดีทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์เกิด มาพบพระพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีอิสรภาพ มนุษย์มีสติปัญญา มนุษย์สามารถทำได้ มนุษย์เป็นเศรษฐีโลก มนุษย์ คุณิ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ไฉน เวลาทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ทำจิตใจให้พ้นจากกิเลสไป แล้ว เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาฟังเทศน์

คำว่า “ฟังเทศน์” เพราะเทวดา อินทร์ พรหม เขาก็ยังไม่รู้วิธีการแก้ไขจิตใจของเขา เขามีความรู้สึกเหมือนเรา แต่เขาไม่มีร่างกายอย่างเราเท่านั้นนะ เขาเป็นกายทิพย์ เขาไม่มีธาตุ ๔ อย่างนี้ แต่หัวใจเขามีความผูกพัน หัวใจเขามีความรู้สึกทั้งนั้นนะ มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ผลของวิญญูะ

เราเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะนะ เราเป็นชาวพุทธเกิดมาพบพระพุทธศาสนา หน้าที่การงานเราก็ทำ ทำพอเลี้ยงชีพ พอเลี้ยงชีพแล้ว แต่อริยทรัพย์ ทรัพย์สมบัติคือหัวใจของเรา หัวใจของเราที่มันสงสัย ที่มันมีความเครียด ที่มันบีบคั้น ถ้าธรรมะ ธรรมโอสธจะไปผ่อนคลาย ธรรมโอสธจะไปปลดเปลื้อง ธรรมโอสธจะสามารถสාරอกกายออก ความกายออกอันนี้ถ้าเป็นความจริง มันต้องเป็นความจริงจริงๆ นะ ความจริงที่เราหมั่นเพียรกัน ถ้าไม่เป็นอย่างจริง ไม่หมั่นเพียร

ครูบาอาจารย์ของเราทั้งชีวิตนะ ครูบาอาจารย์ของท่านบวชตั้งแต่เป็นสามเณร สามเณรน้อยบวชขึ้นมาแล้วชวนชวายประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีจะชักจูงไปทางที่ดี ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ไม่มีปัญญาพอ ครูบาอาจารย์ท่านจะพาไปฝาก เราไม่มีความสามารถที่จะชี้ให้ได้ เราจะพาไปฝากครูบาอาจารย์ที่ท่านชี้ให้ได้ แล้วถ้าชี้มาได้ ชี้ไปตามความเป็นจริงนะ เป็นปัจจัยจัดตั้ง สันติวิญญูโก ความเห็นความเป็นจริงอย่างนั้นนะ

การศึกษาการเล่าเรียนมันเท่าทันกันได้ทั้งนั้นนะ การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจเรามีหลักมีเกณฑ์ จิตใจเราประพฤติปฏิบัติแล้วมันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ถ้ามได้ ถ้าถ้ามไม่ได้ คำพูดเราเข้าใจได้ คนไม่เป็นพูดไม่ได้ คนไม่เป็นไม่รู้ แล้วไอ้คนเป็นมันทะลุปรุโปร่งไปแล้วมันย้อนกลับมา มันเห็นของมันหมด

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม แต่เราไม่ปล่อยชีวิตเราให้มันไหลไปตามธรรมชาติ เราพยายามจะต่อสู้ของเรา แต่การต่อสู้ของเราต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก การต่อสู้ของเราคือ

สติปัญญาับยังความรู้สึกนึกคิดของเรา ับยังสิ่งที่มันก่อควนในใจ แล้วเราพยายามตั้งสติของ
เรา หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโซ พยายามทำให้มันสงบระงับเข้ามา ถ้ามันสงบระงับเข้า
มาแล้วเราจะเห็นคุณค่าของหัวใจของเรา

คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ แต่หัวใจนี้สำคัญ สำคัญเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมดชี้เข้าไปสู่จิตใจของสัตว์โลก เพราะจะรื้อสัตว์ขันธ์
สัตว์มันหรือสัตว์ขันธ์สัตว์ที่นั่น ไอ้ที่เราเกิดมานี้เป็นวิบาก สิ่งที่เหลือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สิ้นกิเลส พอสิ้นกิเลส ๔๕ ปี สิ่งที่เหลือๆ ชีวิตที่เหลือ เหลือจนกว่าท่านจะหมด
อายุขัยของท่าน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เหลือๆ ใจ สิ่งที่เหลือ เหลือเพราะจิตใจมันสะอาดหลุดออกไปแล้ว แต่ถ้ามีการ
กระทำตามความเป็นจริง พ้นไปจากที่นั่นใจ ถ้าใจมันพ้น ปฏิสนธิจิตถ้ามันพ้นไปแล้ว มันพ้น พ้นทั้งๆ
ที่มีชีวิตอยู่ที่นี่ พ้นทั้งที่ยังสบตากันอยู่ที่นี่

แต่ของท่าน ท่านจบแล้ว พอท่านจบแล้ว พระพุทธศาสนามีคุณค่ามากขนาดนี้ แล้วมีคุณค่า
มากขนาดนี้ มันเกิดจากการขวนขวายนะ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล การกระทำนั้น
มันไม่ใช่มรรค มันจะเอาผลมาจากไหน การที่กระทำนั้นนะ สิ่งที่ทำนั้นนะ

คูสิ ทางโลก การประพฤติปฏิบัติเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เราก็มีการประพฤติปฏิบัติ แต่ครูบา
อาจารย์ที่ไม่สามารถชี้ทางได้ เขาก็ประกอบพิธีกรรมไปเท่านั้นนะ มันมีแต่พิธีกรรม มีแต่พิธีกรรมอยู่
นั่นนะ

แต่ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่มีอะไรหรอก เดินจงกรม นั่ง
สมาธิภาวนา รักษาใจของตน เอาใจของตนให้ได้ แต่นี้เป็นนามธรรมๆ นะ เวลาเป็นสัมมาสมาธิ
สติมันพร้อม มันเห็นของมัน มันมีความสุขของมัน

พิธีเป็นพิธีใจ พิธีทั้งหมด เวลาทำพิธีทั้งหมด สุดท้ายแล้วลงด้วยการภาวนา เวลาภาวนา
ทั้งหมด สุดท้ายไปลงที่จิตที่สงบแล้ว ถ้าจิตสงบแล้วออกฝึกหัดการทำงาน เวลาทำงานมันเกิดมรรค
เกิดผลขึ้นมา มันจะเกิดความมหัศจรรย์ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบรรลุธรรมขึ้นมา ท่านกราบองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า “รู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไร” ไอ้ของเราความคิดร้อยแปด มีแต่ความคิด ไอ้ความคิดมันเกิดดับ แล้วคิดซ้ำคิดซาก คิดแล้วคิดเล่าไม่มีวันจบวันสิ้น

แต่เวลามันเป็นคุณธรรม เวลามันสำรอกมันคาย มันคายอะไร มันคายอวิชชาความไม่รู้เท่าพอมันคายอวิชชาทั้งหมดแล้วมันจะคิดอะไร ความคิด สิ่งที่มีมันเป็น สอุปาทิเสสนิพพาน ชั้นที่สะอาดบริสุทธิ์ ชั้นที่สะอาดบริสุทธิ์เป็นอย่างไร

ชั้นที่สะอาดบริสุทธิ์คือความคิดที่สะอาดบริสุทธิ์ไง ความคิดที่ไม่เปลี่ยนแปลง ความคิดที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความคิดที่สะอาดบริสุทธิ์มันเป็นความคิดเหมือนกัน แต่ความคิด สอุปาทิเสสนิพพาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การ นั่นก็ชั้น ๕ ก็ความคิด

จะไปโปรดพระเจ้าสุทโธทนะ เป็นความคิดใหม่ สามเณรราหุล มาขอสมบัติ เป็นความคิดใหม่ แล้วสื่อสารกับเขานั้นสื่อสารด้วยอะไร ก็สื่อสารด้วยเสียง สื่อสารด้วยสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่งนี้ไง แต่มันไม่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก นี้ไง ชั้นที่สะอาดบริสุทธิ์นี้ไง แต่มันสะอาดบริสุทธิ์ในใจของผู้ที่พ้นจากทุกข์ๆ เวลามีการกระทำมันมีคุณค่า มีคุณค่าที่นี้

สิ่งที่เป็นอภิญญา สิ่งที่น่าอัศจรรย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนั้นเป็นคุณสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราท่านมีคุณธรรมของท่าน แล้วท่านมีคุณสมบัติของท่าน มันจะเป็นประโยชน์ ประโยชน์ที่ไหน

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านถามหลวงปู่มั่น “สิ่งที่อภิญญา ๖ แก่กิเลสไม่ได้ หลวงปู่มั่นทำทำไม”

ท่านก็บอกว่า “อ้าว! ก็ทำไว้สอนคนไง”

ทำไว้สอนคน คนมันมีความรู้สึกนึกคิดใช่ไหม ไอ้อย่างนี้มันเท่ากับรู้เท่าทันความคิดของคนมันเป็นประโยชน์ไง จิตใจของหลวงปู่มั่นที่สะอาดบริสุทธิ์ ท่านเอาไว้เพื่อคอยแนะนำสั่งสอนชี้แนะหัวใจของคนไง แต่คนที่เขากิเลสตัดหาความทะยานอยากท่วมหัว เวลาเขาทำอภิญญาของเขาได้ อันนั้นมันเพื่อผลประโยชน์นี้ไง เดียวก็เสื่อม ไม่เป็นความจริงหรอก

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ อภิญญาเป็นอภิญญา แต่เวลาจิตใจของคนที่สะอาดบริสุทธิ์แล้ว อย่างเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน ท่านสอน

เรื่องมรรคเรื่องผล ถ้าดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล แล้วมรรคมันเกิดขึ้นอย่างไรละ
ศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ มันเกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นจากการกระทำของเรานี่ไง

นี่ไง ที่ว่าสัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดนี้แหละ เป็นไปตามความน้อย
เนื้อต่ำใจนี้แหละ แต่เรามีสติมีปัญญาของเรา สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม แต่เรามีกรรมดีของเรา เราจะ
ทำคุณงามความดีของเรา เราจะชวนขวยของเรา เราจะพาชีวิตของเราให้มันทวนกระแส ให้มันมีหลัก
มีเกณฑ์ของเราขึ้นมา

ทุกคนเกิดมามันก็บกร่องไปทั้งนั้นนะ ชีวิตที่สมบูรณ์แบบไม่มี เพราะชีวิตบางคน เราดู
แล้วน่าจะสมบูรณ์แบบ อู้อู! เกิดมาอุดมสมบูรณ์ แต่ในใจเขาทุกข์ทั้งนั้นนะ เขาก็ไม่พอใจ มันจะอุดม
สมบูรณ์แค่ไหน เขาไม่อุดมสมบูรณ์หรอก เขาขาดแคลนไปทั้งนั้น

ไอ้ของเราขาดตกบกพร่อง ดูพระเราสิ บิณฑบาตฉันมือเดียวๆ มันอุดมสมบูรณ์ไหมละ ถ้า
มันอุดมสมบูรณ์มันต้องอุดมสมบูรณ์ในใจนั้น ถ้ามันอุดมสมบูรณ์ในใจนั้น

**ชีวิตสมบูรณ์แบบไม่มี แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์แบบ
สิ่งที่สมบูรณ์แบบจะไม่บกร่อง และไม่แสวงหามาเพิ่มเติม สมบูรณ์แบบในใจนั้นเลย นี่ธรรมชาติ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราแก้ไขที่นี้ เราแก้ไขหัวใจของเรา**

เรามาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่ออำนาจวาสนาบารมี ทำบุญกุศลเสียสละขึ้นมาให้ใจมันเปิด
กว้าง เปิดกว้างฟังความเห็นที่แตกต่าง ฟังทั้งนั้นนะ กาลามสูตร ไม่เชื่อ ต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็น
ความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา นี่ของจริง ถ้าของจริงขึ้นมา เป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันตสิทธินอกกับ
ใจดวงนี้ เอวัง